

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

Υπό του Υποστρατήγου ε.α.
Παναγιώτη Λεονάρδου,
πρώην Γ.Γ. ΕΛΙΣΜΕ

Ατυχής θα είναι η επικείμενη, προς το τέλος Απριλίου 2021, άτυπη πενταμερής (5+1) διάσκεψη για το Κυπριακό, και αυτό λόγω των συνεχιζόμενων μαξιμαλιστικών θέσεων της Τουρκίας για λύση με δύο κράτη. Σε αυτόν τον νέο κύκλο συνομιλιών η Άγκυρα στην καλύτερη περίπτωση θα υποχωρήσει σε Συνομοσπονδία και θα απορρίψει τη Διζωνική - Δικοινοτική ομοσπονδία (Δ.Δ.Ο.), την οποία, κατά παράδοξο τρόπο, επιδιώκαμε.

Η τελευταία Πενταμερής στο Κραν Μοντανά (2017) είχε οδηγηθεί σε αδιέξοδο μπροστά στην απαίτηση της Τουρκίας για παραμονή των κατοχικών στρατευμάτων της στην Κύπρο και διατήρηση του καθεστώτος των εγγυητριών δυνάμεων, που της επέτρεψε την εισβολή το 1974. Είναι αυτονόητο και εν όψει των νέων συνομιλιών ότι η αποδοχή, έστω και κατ' ελάχιστον, τέτοιων οθωμανικού τύπου απαιτήσεων θα είναι καταστροφική για την Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ).

Η λύση της Δ.Δ.Ο. οδηγεί σε αντεθνικές εξελίξεις

Η Τουρκία, προκειμένου να νομιμοποιήσει τις μελλοντικές της ενέργειες, που θα της επιτρέψουν να χειραγωγήσει το νέο «ομοσπονδιακό» κράτος, απαιτεί οι παρεκκλίσεις που θα προκύψουν από το ευρωπαϊκό κεκτημένο να γίνουν αποδεκτές από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Με αυτόν τον τρόπο η τουρκική επιρροή επί του νέου ομοσπονδιακού μορφώματος θα έχει πλέον και ευρωπαϊκή νομιμοποίηση. Ήδη η ΕΕ, από τις προηγούμενες ακόμη διαπραγματεύσεις, είχε επισημάνει ότι, εφόσον οι δύο Κοινοότητες συνυπογράφουν την όποια λύση, δεν θα έχει πρόβλημα στη διαχείριση των παρεκκλίσεων. Είναι φυσικό να αναρωτιέται κανείς ποιος είναι ο ρόλος της στις διαπραγματεύσεις.

Οι παρεκκλίσεις αυτές είχαν διαφανεί από την αρχή ακόμη του προηγούμενου κύκλου διαπραγματεύσεων τον Φεβρουάριο του 2014, όταν στο κοινό ανακοινωθέν (Αναστασιάδη - Ακιντζί) γινόταν λόγος για δύο συνιστώσες πολιτείες και ένα νέο «ομοσπονδιακό» κράτος, στο οποίο η εξουσία θα πηγάζει εξίσου από Ελληνοκυπρίους (Ε/Κ) και Τουρκοκυπρίους (Τ/Κ) πολίτες. Το νέο πολιτειακό σύστημα που θα υπάρξει, αν έχουμε λύση, στην ουσία θα είναι παρθενογένεση και όχι μετεξέλιξη της ΚΔ. Η κυριαρχία δηλαδή δεν θα εκχωρηθεί από το ομοσπονδιακό κράτος στις συνιστώσες πολιτείες, αλλά θα υπάρξει αφ' εαυτής με την ανάδειξή τους ως συνιστώντα «κράτη», τα οποία βέβαια δεν θα έχουν καμία διοικητική σχέση ή σχέση υποτέλειας μεταξύ τους ή με το ομοσπονδιακό κράτος. Άρα θα έχουμε τριπλή κυριαρχία.

Η ιθαγένεια θα είναι με την ίδια λογική τριπλή (Ε/Κ, Τ/Κ και κυπριακή). Το δικαίωμα ψήφου θα κρίνεται από την ιθαγένεια, για να έχει η κάθε συνιστώσα πολιτεία ηγέτες αντίστοιχης ιθαγένειας. Θα συμβεί λοιπόν το εξής απαράδεκτο: Ε/Κ πολίτες που κατάγονται από τα Κατεχόμενα και θελήσουν να επιστρέψουν για να διαμείνουν στον Βορρά, προκειμένου να έχουν δικαίωμα ψήφου θα πρέπει να αποποιηθούν την Ε/Κ ιθαγένεια και να ζητήσουν την Τ/Κ. Άρα το δικαίωμα ψήφου θα σχετίζεται με τον φυλετικό διαχωρισμό και παραδόξως θα ενταχθεί και αυτό στις παρεκκλίσεις από την ΕΕ.

Για τον Ελληνισμό όλα τα παραπάνω σημαίνουν ότι νομιμοποιείται η εισβολή και κατοχή του 38% του κυπριακού εδάφους. Για δε τους «ρομαντικούς καλοθελητές», ακόμη και τυχόν ακύρωση και διάλυση του νέου κράτους στο μέλλον θα έχει ως συνέπεια τη συνέχεια του ψευδοκράτους ως ανεξάρτητης πλέον κρατικής οντότητας.

Η πολιτική ισότητα, όπως έχει ερμηνευθεί από την Τουρκία και έχει γίνει αποδεκτή κατά τις ενδοκοινοτικές συνομιλίες, θα οδηγήσει το νέο κράτος σε ακυβερνησία και σε ανύπαρκτη εν τοις πράγμασι διεθνή προσωπικότητα. Στα ανώτατα εκτελεστικά όργανα οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με πλειοψηφία των μελών, στην οποία όμως θα απαιτείται μία τουλάχιστον θετική ψήφος από κάθε συνιστώσα πολιτεία. Παρέχεται έτσι δυνατότητα νειο στους Τ/Κ όταν η πλειοψηφία την οποία θα εκπροσωπούν οι Ε/Κ προωθεί κάτι στο οποίο αυτοί δεν συμφωνούν. Η πρόνοια ότι

σ' αυτήν την περίπτωση θα οδηγούνται οι υποθέσεις στο Ανώτατο Δικαστήριο αποτελεί εμπαιγμό, διότι στο όργανο θα συμμετέχουν και ξένοι δικαστές, οι οποίοι και θα αποφασίζουν. Κηδεμονία; Επιδιαίτησία; Ίσως.

Τελικά θα υπάρχει κοινή εθνική συνείδηση στους πολίτες του νέου κράτους; Ασφαλώς όχι. Με τριπλή κυριαρχία και τριπλή ιθαγένεια δεν θα αποκτήσουν ποτέ οι Κύπριοι πολίτες κοινή κυπριακή συνείδηση. Ποτέ δεν θα ομοιοήσουν σε «κοινά συμφέροντα» και ποτέ δεν θα αντιμετωπίσουν κατά τον ίδιο τρόπο τους διάφορους εξωτερικούς κινδύνους. Ασφαλές παρεπόμενο θα είναι η έγερση διαφωνιών στην επιλογή συμμαχιών, στη διαμόρφωση κοινού αμυντικού δόγματος, στις κοινές θέσεις Τ/Κ-Ε/Κ εντός της ΕΕ και γενικότερα στην κοινή εξωτερική πολιτική.

Μεγάλη ανασφάλεια προκαλεί και το καθεστώς των εποίκων. Η συμφωνημένη αποδοχή εκ μέρους μας, από τις διαπραγματεύσεις 2014-17, της παραμονής όλων των εποίκων (ένα ποσοστό θα προβλέπεται στη συμφωνία και ένα άλλο θα παραμείνουν ως εργάτες με άδεια παραμονής από το Τ/Κ κρατίδιο) θα αλλοιώσει δημογραφικά το νέο κράτος, γεγονός που ήδη έχει συμβεί στον Βορρά. Αλλά και στις Ελεύθερες Περιοχές οι αιτούντες άσυλο μετανάστες φθάνουν το 4% του πληθυσμού. Αν λάβουμε υπόψη το παράδειγμα της Αλεξανδρέττας και τον επιχειρούμενο εποικισμό περιοχών της Βόρειας Συρίας που κατέλαβαν στρατιωτικά οι Τούρκοι τα τελευταία χρόνια (Αφρίν, Τζαραμπλούς κ.ά.), τότε ο κίνδυνος τουρκοποίησης ολόκληρης της Κύπρου είναι ορατός.

Τα οικονομικά της λύσης

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα και άλλοι επίδοξοι χορηγοί δεν έχουν ακόμη ανακοινώσει το ύψος της συνεισφοράς τους και τον τρόπο χρηματοδότησης. Τα χρήματα που θα απαιτηθούν υπερβαίνουν κατά πολύ ολόκληρο το ΑΕΠ της ΚΔ και αν αυτά επιβαρύνουν το νέο κράτος η χρεοκοπία του θα είναι σίγουρη. Πέραν των άλλων λοιπόν η αντιμετώπιση του κόστους της λύσης θα πρέπει να γίνει γνωστή στους Κυπρίους πολίτες πριν από το Δημοψήφισμα, ώστε να συνυπολογιστεί στα κριτήρια της ψήφου των.

Τα χρέη του ψευδοκράτους θα πρέπει να μην επιβαρύνουν το «ομοσπονδιακό» κράτος. Όποιες οικονομικές και εμπορικές συμφωνίες και όποια δάνεια έχουν συναφθεί μεταξύ Κατεχομένων και Τουρκίας θα πρέπει να επανεξετασθούν. Οι Ε/Κ να μην πληρώσουν τα χρέη των Τ/Κ.

Η διακίνηση των προϊόντων, αγαθών και κεφαλαίων από την Τουρκία προς το νέο κράτος δεν θα πρέπει να γίνεται υπό καθεστώς ελεύθερου εμπορίου. Υπάρχει κίνδυνος η Τουρκία να εξαάγει προϊόντα και υπηρεσίες μειωμένου κόστους και να στραγγαλίσει έτσι την κυπριακή οικονομία.

Γεωπολιτικοί κίνδυνοι λόγω κατάργησης της ΚΔ

Η Τουρκία, ασκώντας πλέον επιρροή σε ολόκληρη την Κύπρο, θα θελήσει να επαναδιαπραγματευθεί ή και να ακυρώσει τις τριμερείς συμφωνίες Ελλάδος - Κύπρου - Ισραήλ και Ελλάδος - Κύπρου - Αιγύπτου.

Η χάραξη της ΑΟΖ στην Αν. Μεσόγειο θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις τουρκικές θεωρίες δημιουργώντας έτσι κακό προηγούμενο και για το Αιγαίο Πέλαγος.

Ομιχλώδεις θα γίνουν και οι σχέσεις Ελλάδος - Κύπρου, αφού οι αποφάσεις εξωτερικής πολιτικής του νεοσύστατου μορφώματος θα λαμβάνονται με τη σύμφωνη γνώμη των Τ/Κ. Τα ελληνοκυπριακά συμφέροντα θα αποκλίνουν και θα υπάρξει κίνδυνος διάσπασης του Ελληνισμού.

Η παρουσία των Τ/πολιτών στις κυπριακές αντιπροσωπευτικές στην ΕΕ σε συνδυασμό με τη δυνατότητα εκλογής Τ/Κ πολίτη ως Προέδρου του νέου «ομοσπονδιακού» κράτους (εκ περιτροπής Προεδρία) θα επιτρέψει στην Τουρκία να παρεμβαίνει στις αποφάσεις της ΕΕ.

Η Ελλάδα θα χάσει τα στηρίγματά της στην περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου, γεγονός που θα κλονίσει την προβολή της ως αξιόπιστης δύναμης στην ευρύτερη περιοχή και θα μειώσει την αξία των συμμαχιών των οποίων είναι μέλος.

Αντιθέτως, η τουρκική παρουσία σε Αν. Μεσόγειο - Μ. Ανατολή θα αναβαθμιστεί και η Άγκυρα θα αποκτήσει κυρίαρχο ρόλο στη διαχείριση του υποθαλάσσιου πλούτου, ενώ θα εδραιωθεί ο τουρκικός αναθεωρητισμός στον άξονα Βαλκάνια - Μαύρη Θάλασσα - Αιγαίο - Αν. Μεσόγειος - Μ. Ανατολή.

Κίνδυνοι λόγω των ενεργειακών εξελίξεων

Αλλαγή σκηνικού επιδιώκει η Αίγυπτος με τη συνάντηση του υπουργού Πετρελαίου με τον Ισραηλινό ομόλογό του την 21-2-2021 στο Ισραήλ. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να εξετασθεί η δημιουργία υποθαλάσσιου αγωγού φυσικού αερίου (ΦΑ) από το κοιτάσμα Leviathan του Ισραήλ στα αιγυπτιακά τερματικά στο Idcu ή στην Damietta του Νείλου. Η εξέλιξη αυτή μειώνει τη βιωσιμότητα του EastMed και παρακάμπτει την Κύπρο, αναγκάζοντας την Ελλάδα να κάνει τις δικές της κινήσεις.

Η Ελλάδα εξετάζει τη μεταφορά ΦΑ είτε με υποθαλάσσιο αγωγό είτε με LNG carriers από τα αιγυπτιακά τερματικά LNG στην Κρήτη και από εκεί στα ελληνικά τερματικά, Ρεβυθούσα, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη κ.λπ. Αλλά και η Κύπρος εκ των πραγμάτων θα στραφεί σε άλλες λύσεις, όπως στη μεταφορά των δικών της ποσοτήτων ΦΑ του κοιτάσματος «Αφροδίτη» στην Αίγυπτο. Εν προκειμένω, η Κύπρος θα πρέπει να προωθήσει συμφωνία συνεκμετάλλευσης με το Ισραήλ, το οποίο διεκδικεί ποσοστά διότι τα όρια της δικής του ΑΟΖ διέρχονται από το «Αφροδίτη». Η ενεργοποίηση κέντρου υδροποίησης ΦΑ στο Βασιλικό δεν θα πρέπει να εγκαταλειφθεί, αλλά να προωθηθεί όταν θα αποδίδουν επαρκείς ποσότητες ΦΑ τα υπόλοιπα κοιτάσματα της δικής της ΑΟΖ. Άλλωστε ο EastMed δεν θα μεταφέρει ΦΑ μόνο από τα κοιτάσματα της Αν. Μεσογείου αλλά και από αυτά του Περσικού Κόλπου με αγωγό που καταλήγει στο Ισραήλ υλοποιώντας τη γενική κατεύθυνση του «Νοτίου Διαδρόμου». Επομένως η Κύπρος θα πρέπει να προωθεί σταθερά το σχήμα Ελλάδα - Κύπρος - Ισραήλ διατηρώντας φιλικές σχέσεις με τις χώρες του Κόλπου.

Θέματα βιωσιμότητας του αγωγού EastMed δεν τίθενται, εφόσον θα διοχετεύεται σ' αυτόν ΦΑ και από τα υπόλοιπα κοιτάσματα της Ν.Α. Μεσογείου. Πρόβλημα θα προκύψει εάν εξακολουθήσει να υφίσταται η χαμηλή τιμή πετρελαίου που υπάρχει σήμερα και καθιστά ασύμφορες τις επενδύσεις των εταιρειών. Παρόμοια προβλήματα μπορεί να προκαλέσει η στροφή προς τις ΑΠΕ ή και προς άλλες εναλλακτικές μορφές ενέργειας. Σ' αυτή την περίπτωση υπάρχει κίνδυνος η στροφή προς τις νέες πηγές να προλάβει τις εξελίξεις στην εκμετάλλευση των κοιτασμάτων, στρέφοντας προς τα εκεί το ενδιαφέρον των εταιρειών ενέργειας.

Σημαντικό ρόλο στις ενεργειακές εξελίξεις έχει η εγκατάσταση του Euroasia Interconnector, ο οποίος ξεκινώντας από το Ισραήλ θα μεταφέρει ηλεκτρική ενέργεια σε Κύπρο, Ελλάδα και ενδεχομένως στην Ευρώπη με καλώδιο διπλής διαδρομής. Είναι ήδη σε εξέλιξη ο κλάδος Ισραήλ - Κύπρος, αλλά γι' αυτόν των Κύπρου - Κρήτης η Τουρκία απαγορεύει τη διέλευση του υποθαλάσσιου καλωδίου διότι, όπως ισχυρίζεται, η υφαλοκρηπίδα είναι δική της. Ιδού λοιπόν η ευκαιρία να αγνοήσουμε τα τουρκικά προσκόμματα, να χαράξουμε ΑΟΖ με την Κύπρο και να προχωρήσουμε το έργο.

Η ΚΔ εν τέλει θα πρέπει να εμβαθύνει την εμπλοκή της στον EastMed και στον Euroasia Interconnector, διαφορετικά θα απομονωθεί και θα περιθωριοποιηθεί επαληθεύοντας την Τουρκία, που τη βλέπει ως κράτος χωρίς κυριαρχία και τη χαρακτηρίζει «εκλιπούσα».

Ακόμη και αν ο EastMed κριθεί ότι δεν εξασφαλίζει τα ενεργειακά συμφέροντα των εμπλεκόμενων χωρών, πρέπει να διατηρηθεί η φιλική σχέση που έχει αναπτυχθεί και εκφράζεται μέσα από τα τριμερή σχήματα στα οποία συμμετέχουμε και μέσα από το filia forum που προώθησε η χώρα μας. Τα γεωπολιτικά πλεονεκτήματα δεν θα πρέπει να αγνοηθούν, έστω και αν επαναχαραχθεί ο EastMed μέσω Αιγύπτου και Κρήτης.

Κίνδυνοι ασφάλειας και άμυνας

Οι δύο πλευρές (Ε/Κ-Τ/Κ) έχουν συζητήσει, κατά τις προηγούμενες ακόμη διαπραγματεύσεις, την αποχώρηση αμέσως μετά την έγκριση του σχεδίου λύσης μέρους μόνον των στρατευμάτων κατοχής, ενώ των υπολοίπων με κάποιο χρονοδιάγραμμα. Θα τηρήσει όμως η Τουρκία αυτό το χρονοδιάγραμμα αποχώρησης; Όχι.

Υπάρχει διεθνής φορέας που θα επιβάλει την τήρηση του χρονοδιαγράμματος αποχώρησης όλων των στρατευμάτων κατοχής; Έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα αποφάσεις του Σ.Α. του ΟΗΕ για το ίδιο θέμα; Ούτε και η ΕΕ πρόκειται να το πράξει, έστω και αν τα τουρκικά στρατεύματα κατέχουν ευρωπαϊκό έδαφος. Και οι κυρώσεις της ΕΕ θα τρομάξουν μήπως την Τουρκία;

Υπάρχει κίνδυνος υπογραφής Ενδιάμεσης Συμφωνίας. Η εξέλιξη, πριν από την τελική αποδοχή του σχεδίου λύσης, ερήμην του κυπριακού λαού, φυσικά σκοπό θα έχει να επηρεάσει την ψήφο πολιτών. Θεωρείται πιθανόν δε να συμβεί διότι ο ΟΗΕ θα θελήσει να κατοχυρωθούν τα μέχρι τώρα συμφωνηθέντα κατά τις ενδοκοινοτικές συνομιλίες σε σχέση με τις διάφορες πτυχές του Κυπριακού.

Όμως οι συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί μέχρι τώρα, όπως η εκ περιτροπής Προεδρία, η σταθμισμένη ψήφος κ.λπ., δεν οδηγούν σε βιώσιμο κράτος.

Κίνδυνο συμψηφισμού παραχωρήσεων υπέρ της Τουρκίας και εις βάρος της ελληνικής και κυπριακής κυριαρχίας δημιουργεί εξάλλου και η αναθεώρηση της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ έναντι της Τουρκίας και της ευρύτερης περιοχής. Αυτό θα συμβεί εξαιτίας των προσπαθειών συγκράτησης της Τουρκίας στη Δύση και της διαφαινόμενης απαίτησης της Άγκυρας για ανταλλάγματα.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος όμως για την Κύπρο απορρέει από τη μη ουσιαστική κατάργηση των εγγυήσεων και των πάσης φύσεως επεμβατικών δικαιωμάτων. Ο Έλληνας ΥΠΕΞ κατά τη διάσκεψη στη Γενεύη την 12η Ιαν. 2017, σύμφωνα με δημοσιεύματα του Τύπου, κατέθεσε πρόταση αντικατάστασης της συνθήκης συμμαχίας του 1960 με ένα σύμφωνο φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα σε Ελλάδα, Τουρκία και Βρετανία. Τι περιλαμβάνει αυτό το σύμφωνο δεν έγινε γνωστό. Θα καταλήξουμε τελικά σε εγγυήσεις με άλλο μανδύα, δεδομένου ότι οι χώρες αυτές είναι και εγγυήτριες δυνάμεις;

Η πιθανότητα να συγκροτηθεί ένα αποστρατιωτικοποιημένο «ομοσπονδιακό» κράτος ακούγεται όλο και περισσότερο. Το ενδεχόμενο θα δημιουργήσει τεράστιο κενό ασφάλειας, διότι θα καταστήσει το νέο κράτος όμηρο της Τουρκίας και των κηδεμόνων του μέσα σε μία ασταθή περιοχή. Το δικαίωμα όμως της αυτοάμυνας ισχύει πάντα, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ και τη Συνθήκη της Λισσαβώνας για την ΕΕ (άρθρο 42). Η λύση που θα συμφωνηθεί χωρίς ένοπλες δυνάμεις θα καταρρεύσει, όπως κατέρρευσαν οι Συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου και το Σχέδιο Ανάν, που προέβλεπε ένα ανεφάρμοστο σύστημα ασφάλειας.

Μεγάλο πρόβλημα ασφάλειας για την παρούσα ΚΔ αποτελεί η έλλειψη ενότητας και σύμπνοιας των ισχυρών πολιτικών κομματικών ηγεσιών με τον λαό. Το 2004 υπήρξαν ηγεσίες κομμάτων που υποστήριξαν το Σχέδιο Ανάν, χωρίς όμως να πείσουν τον κυπριακό λαό, που το καταψήφισε. Οι ίδιες ηγεσίες υπάρχουν και τώρα, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος οι ηγεσίες να παύσουν να εκφράζουν τους απλούς ψηφοφόρους. Πώς θα καθοδηγήσουν τότε τους πολίτες σε ένα δημοψήφισμα;

Η ιστορία διδάσκει

Οι Συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου (1959) απέτυχαν, διότι καθιέρωναν στη διοίκηση έναν συνεταιρισμό Ελλήνων και Τούρκων δυσανάλογο προς την πληθυσμιακή τους αναλογία (82% Ε/Κ και 18% Τ/Κ).

Το Σχέδιο Ανάν (2004) τέθηκε σε δημοψήφισμα και στις δύο Κοινοότητες και απορρίφθηκε από την Ελληνοκυπριακή με 76% διότι, όπως είπε ο τότε Πρόεδρος αείμνηστος Τάσος Παπαδόπουλος «παρέλαβα κράτος διεθνώς αναγνωρισμένο. Δεν θα παραδώσω Κοινότητα χωρίς δικαίωμα λόγου διεθνώς και σε αναζήτηση κηδεμόνα».

Η θεωρία των «χαμένων ευκαιριών» είναι παγίδα, όπως επίσης και αυτή του «κάθε προηγούμενη λύση και καλύτερα». Η πρώτη πάντα ερχόταν στην επικαιρότητα όταν επρόκειτο να προωθηθεί κάποια λύση. Σκοπός ήταν πάντα να δημιουργήσει ηθικές αναστολές στους Κυπρίους πολίτες, ώστε να επιλέξουν «σωστά» αυτή τη φορά. Όμως οι «χαμένες ευκαιρίες» ήταν ευκαιρίες για τη διχοτόμηση της Κύπρου και στη συνέχεια διάλυση της ΚΔ. Όλοι οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας ας μελετήσουν τις «χαμένες ευκαιρίες» και την προηγούμενη λύση του Σχεδίου Ανάν για να διαπιστώσουν ότι τότε επιβάλλονταν απαράδεκτες υποχωρήσεις στο όνομα μιας αμφισβητούμενης λύσης.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Στο τραπέζι των συνομιλιών ο Κυπριακός Ελληνισμός διαπραγματεύεται τη διεθνή του υπόσταση. Το γεγονός ότι η διεθνής κοινότητα αναγνωρίζει την ΚΔ ως τον αποκλειστικό εκπρόσωπο του νησιού είναι το ισχυρότερο διαπραγματευτικό όπλο.

Δεν θα πρέπει να αφεθεί τίποτα στην καλή πίστη της Άγκυρας. Όσα παίρνει η Τ/Κ πλευρά τα διεκδικεί από την πρώτη ημέρα εφαρμογής της λύσης, ενώ όσα παίρνει η Ε/Κ παραπέμπονται στο μέλλον χωρίς εγγυήσεις. Οι εγγυήσεις των διεθνών οργανισμών δεν επαρκούν. Αν εξαιρέσουμε την παρουσία της UNFICYP στην Κύπρο, θα δούμε ότι πολλές αποφάσεις του Σ.Α. του ΟΗΕ από το 1974 και έπειτα δεν έχουν εφαρμοστεί. Όταν εκδηλώθηκε ο «Αττίλας 2» δεν υπήρχε χουντική κυβέρνηση στην Ελλάδα, και όμως δεν κατέστη δυνατό αυτός να αποτραπεί ούτε από τον ΟΗΕ, ούτε από το ΝΑΤΟ, ούτε από τις παγκόσμιες δυνάμεις της εποχής.

Η Κύπρος δεν έχει κανένα συμφέρον να επισπεύδει την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων. Χρησιμότερη στη φάση αυτή θα ήταν μία στρατηγική επιβράδυνσης των εξελίξεων και συγχρόνως η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ΚΔ.

Το Κυπριακό Ζήτημα έχει βαθιές ρίζες και αποτελεί κλασική περίπτωση εισβολής και κατοχής. Ας είμαστε ρεαλιστές. Η Β. Κύπρος κατακτήθηκε με πόλεμο, επομένως η Τουρκία δεν θα παραχωρήσει τίποτα χωρίς κόστος για την άλλη πλευρά. Οι Κύπριοι και οι Ελλαδίτες θα πρέπει να είναι έτοιμοι να αξιοποιήσουν ευνοϊκές συνθήκες στο μέλλον που θα τους επιτρέψουν την απελευθέρωση των Κατεχομένων. Για κάθε Ελλαδίτη και Κύπριο το «Δεν ξεχνώ» είναι «όρκος επιβίωσης» του Κυπριακού Ελληνισμού.

Οι Κύπριοι πολίτες θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι προ του Δημοψηφίσματος να αντιμετωπίσουν εκφοβισμούς και απειλές με παράλληλη ωραιοποίηση των προνοιών του νέου σχεδίου λύσης (οικονομική ανάπτυξη κ.λπ.) που σκοπό θα έχουν να υφαρπάξουν την ψήφο τους. Έτσι έγινε και με το Σχέδιο Ανάν, όμως κάθε προσπάθεια απέτυχε.

Απαιτείται αλλαγή Στρατηγικής σε Ελλάδα και Κύπρο.

- Να εγκαταλειφθεί ως λύση η Δ.Δ.Ο.
- Να επανέλθει το δόγμα του «Ενιαίου Αμυντικού Χώρου» και να πραγματοποιηθούν εξοπλισμοί κατάλληλοι για την υλοποίησή του.
- Να αυξηθούν οι αμυντικές δαπάνες.
- Να ληφθούν μέτρα ενίσχυσης του εθνικού φρονήματος και της εθνικής αυτοπεποίθησης.
- Να αλλάξει το δόγμα «Η Κύπρος αποφασίζει και η Ελλάδα συμπαρίσταται» σε «Ελλάδα - Κύπρος συναποφασίζουν».
- Να καθοριστούν εθνικοί στόχοι.

Ο Ελληνισμός πρέπει να ανασυνταχθεί και να αντισταθεί.